

СТАНОВИЩЕ
за заемане на академичната длъжност:

"професор"	X
"доцент"	
	със знака "X" се отбелязва една от посочените академични длъжности

Кандидати за заемане на длъжността:

1	доц.	д-р	Даниела	Симеонова	Цекова Начева	ХТМУ
№	акад. дл.	научна степ.	име	презиме	фамилия	месторабота

Научна област:

4	Природни науки
шифър	наименование

Професионално направление:

4.2.	Химически науки
шифър	наименование

Научна специалност:

Органична химия

Конкурсът е обявен:

68	13.08.2024 г.	Органична химия	ФХТ
в ДВ брой	дата	за нуждите на катедра	факултет

Изготвил становището:

Проф.	д-р	Данчо	Любенов	Даналев	ХТМУ
акад. дл.	научна степен	име	презиме	фамилия	месторабота

1. Становище за кандидата:

доц.	д-р	Даниела	Симеонова	Цекова Начева
акад. дл.	научна степ.	име	презиме	фамилия

1.1.Удовлетворяване на минималните изисквания, съгласно Правилника:

А) Кандидатът удовлетворява минималните изисквания	20 точки	X
Б) Кандидатът не удовлетворява минималните изисквания	0 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

Задължително се попълва, ако е отбелязан отг. Б. Анализира се публикационната активност на кандидата. Анализира се отзвукът на постигнатите резултати (цитирания)

Като единствен кандидат по обявения конкурс се явява доц. д-р Даниела Симеонова Цекова Начева. Същата придобива своята ОНС „Доктор“ през 2002 година по научната специалност 01.05.05 „Физикохимия“ в Институт по Физикохимия на Българска Академия на Науките. Кандидатката за заемане на академичната длъжност „професор“ представя за участие в конкурса следните материали:

- По показател 1 – защитен дисертационен труд на тема „Зараждане и растеж на белтъчни кристали – моделни изследвания с два белтъка“, който ѝ носи актив от необходимите **50** точки
  - По показател 4 – Хабилитационен труд - научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus) доц. Цекова е представила **6** научни публикации от които две в списания с Q1, една с Q2 и три с Q3. В представените публикации тя е втори или пореден автор. Тези публикации ѝ носят актив от **110** точки по този показател, което надхвърля изискуемите съгласно ППЗРАС на РБългария от 100 точки.
  - Сума от показатели 5 до 10 - представени са материали, покриващи показател 7, както следва: Общият брой на представените за участие в конкурса публикации е **20**, от които по показател 7 са представени **4** научни публикации с Q1, **1** публикация с Q2, **8** публикации с Q3 и една глава от книга по показател 8 носещи общ точков актив по група показатели Г от **224** точки, което надхвърля изискуемите минимални 200 точки съгласно ППЗРАС.
  - Сума от точки по показател 11 – представени са **110** цитата, носещи общ точков актив от **220** точки, което Значително надхвърля изискуем минимум на ППЗРАС от 100 точки.
  - Сума по показатели от 12 до край:
    - по показател 13 Ръководство на успешно защитил докторант е представен един защитил докторант под ръководството на доц. Цекова - Борислав Аспарухов Анчев, „Синтез и охарактеризиране на нови производни на L-аспаргинова киселина с повърхностна активност“, 2020 г., който носи точков актив от **50** точки;
    - по показател 14 Участие в национален научен или образователен проект са представени участия в 4 проекта с общ точков актив **40** точки;
    - по показател 16 Ръководство на национален научен или образователен проект е представен един проект, носещ точков актив от **20** точки;
    - по показател 17 Ръководство на българския екип в международен научен или образователен проект е представен един проект, носещ точков актив от **50** точки;
    - по показател 18 Привлечени средства по проекти, ръководени от кандидата кандидатката предоставя доказателства, които ѝ носят точков актив от **76** точки.
- Така общия брой точки по показатели от 12 до край е **236** точки, което значително надхвърля изискуемите съгласно ППЗРАС 150 точки
- Всички тези наукометрични данни са допринесли доц. Цекова да има *h*-индекс 11, което е много добър атестат за нейната разпознаваемост в научната общност работеща по сходни тематики.
- Видно от направения кратък разбор на наукометричните показатели на кандидатката за заемане на академичната длъжност „професор“ доц. д-р Даниела Цекова Начева е че тя напълно покрива, а в някои от случаите значително надвишава минималните изисквания на ППЗРАС за заемане на академичната длъжност „професор“ в претендираното професионално направление.

1.2. Актуалност на научните и/или приложните изследвания:

А) Изследванията са актуални. Част от изследванията са пионерни (не са известни резултати по темата от други автори)	8 точки	
Б) Изследванията са актуални. По всяка от изследваните теми и/или приложения са известни резултати от други автори	6 точки	X
В) По-голямата част от изследванията са актуални, но са представени и резултати, които нямат научна и/или приложна стойност	4 точки	
Г) По-малката част от изследванията са актуални	2 точки	
Д) Изследванията не са актуални	0 точки	
		със знака “X” се отбелязва един от

		посочените отговори
--	--	------------------------

Оценката за актуалността на изследванията се аргументира задължително

Видно от представените по конкурса материали на единствения кандидат доц. д-р Даниела Цекова Начева нейните научни интереси и постижения са в съвременна област от биоорганичната химия, а именно Изследване на физикохимични и биохимични свойства на природни или новосинтезирани органични съединения, производни на α -аминокиселини. Те могат да бъдат разделени на следните направления:

- Синтез на нови органични съединения с ниска молекулна маса, принадлежащи към класовете: пептиди или пептидомиметици, и изследване на техните биологични и физикохимични свойства
- Изучаване на процесите на образуване на надмолекулни комплекси образувани от ниско или вискомолекулни производни на α -аминокиселини

В първото направление са представени изследвания в две насоки:

1. Синтез на пептиди и техни производни с потенциална активност спрямо невродегенеративни заболявания, предимно Болест на Алцхаймер и Множествена склероза – публикации А2, А3, А6, А7, А9, А10, А11, А12, А15. Публикацията А16 представлява обзор обхващаща различни аспекти на същата тема
2. Синтез на нови амфифилни съединения на базата на аминокиселини и изследване на техните биологични и физикохимични свойства – публикации А1, А4, А5, А8, А13, А14, А17, А19, А20, Б1

Във второто направление представените разработки са в публикации А18 и А19

1.3.Цели на изследванията:

А) Реалистични и представляват научен и/или приложен интерес	8 точки	X
Б) Реалистични, но не представляват научен и/или приложен интерес	4 точки	
В) Недостижими (нереалистични)	0 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

Задължително се отбелязват целите. Аргументира се типа на поставените цели

Биологично активните съединения с природен произход каквито са аминокиселините, пептидите, въглехидратите и редица други представляват обещаваща алтернатива на съществуващи в практиката лекарствени средства. За разлика от повечето използвани в медицинската практика химиотерапевтици те имат редица предимства като например малък размер, лесно преминаване през кръвно-мозъчната бариера и фосфолипидните мембрани, естествени биохимични механизми на елиминиране в организма, което е предпоставка за липса на странични ефекти от тяхното прилагане върху човека. Създаването на нови молекули на основата на природните биомолекули има за основна цел подобряване на тяхната фармакокинетика и фармакодинамика, както и създаване на биоконюгати с мултимеханизово действие спрямо различни заболявания и таргетирано освобождаване. Всичко това е в контекста на изключително модерната в настоящето таргетна и мултитаргетна терапия, което е доказателство за високото научно и приложно ниво на представените от доц. Цекова за участие в конкурса разработки. Използваните от нея методи за синтез, охарактеризиране и определяне на биологичната активност и физикохимичните показатели на новосинтезираните молекули са на най-високо и съвременно ниво. Научните списания, в които получените резултати от изследванията са публикувани не будят съмнение относно тяхното получаване и охарактеризиране.

1.4. Приноси на изследванията на кандидата:

А) С траен научен и/или приложен отзвук, представляват основа за нови направления на изследвания и приложения	20 точки	
Б) Представяват значим научен и/или приложен интерес, завършват и/или обобщават предходни изследвания	16 точки	X
В) Представяват научен и/или приложен интерес	12 точки	
Г) Липса на съществени приноси	8 точки	
Д) Липса на приноси	0 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

Задължително се отбелязват приносите. Аргументира се типа на постигнатите резултати
Основните приноси могат да бъдат обобщени както следва: - синтез на нови органични съединения с ниска молекулна маса, принадлежащи към класовете: пептиди или пептидомиметици; - изследване на биологичните и физикохимични свойства нови органични съединения с ниска молекулна маса, принадлежащи към класовете: пептиди или пептидомиметици; - изучаване на процесите на образуване на надмолекулни комплекси образувани от ниско или вискомолекулни производни на α -аминокиселини - извеждане на важни зависимости структура-активност в резултат на направените изследвания върху пептиди или пептидомиметици с биологична активност спрямо невродегенеративни заболявания.

1.5. Участие на кандидата при постигане на представените резултати:

А) Кандидатът има поне равностойно участие в представените трудове	8 точки	
Б) Кандидатът има поне равностойно участие в по-голямата част от представените трудове	7 точки	X
В) Кандидатът има второстепенно участие в по-голямата част от представените трудове	4 точки	
Г) Участието на кандидата е незабележимо	0 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

Задължително се представят критичните бележки, ако е отбелязан един от отг. В или отг. Г
В две от представените публикации кандидатката е на първа позиция, в една глава от книга е на последна и в десет е на втора позиция, което показва че тя има поне равностойно участие на първите автори в повече от половината представени за участие в конкурса научни разработки. В останалите седем научни публикации е част от колектива на направените разработки. Основна бележка, която ще си позволя да поставя тук е, че липсва възможност за допълнителна оценка на приносите към отделните разработки на кандидатите за заемане на академични длъжности поради нерегламентираната нито в ЗРАС, нито в ППЗРАС нужда от представяне на разпределителни протоколи за участие в Научна област Природни науки, което не винаги дава възможност за реална оценка на приносите на кандидата по всяка от представените от него разработки.

1.6. Педагогическа дейност:

А) Кандидатът има безупречна и достатъчна педагогическа дейност във ВУЗ. Издадените учебни пособия са съвременни и полезни (отговарят на изискванията на Правилника). Работата със студенти и докторанти е на високо професионално ниво	8 точки	
Б) Кандидатът има достатъчна педагогическа дейност във ВУЗ. Издадените учебни помагала удовлетворяват изискванията на Правилника	6 точки	X
В) Педагогическата дейност и/или издадените учебни помагала са недостатъчни (не отговарят на изискванията на Правилника)	0 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

1.7. Критични бележки:

А) Липса на критични бележки	8 точки	X
Б) Критични бележки, които имат технически характер	7 точки	
В) Критични бележки, които частично биха подобрили постигнатите резултати в малка част от изследванията	5 точки	
Г) Критични бележки, които частично биха подобрили постигнатите резултати в по-голямата част от изследванията	3 точки	
Д) Съществени критични бележки	0 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

Задължително се представят критичните бележки, ако е отбелязан един от отг. В, отг. Г или отг. Д.

Към кандидата нямам критични бележки относно нейната научна продукция и академична ангажираност. Познавам доц. Даниела Цекова още от постъпването ѝ като асистент в катедрата по Органична химия на ХТМУ и от съвместната ни работа в няколко научни проекта. Считаю, че тя е изключително отговорен и ерудирен учен с високи научни постижения и отлична теоретична подготовка в областта на нейните научни интереси, а именно биоорганичната химия и химия на природните физиологичноактивни вещества, които са част от претендираното в конкурса за заеманата академична длъжност „професор“. Тя има и добра позиция в международната научна общност, което се доказва от многобройните ѝ сътрудничества с чуждестранни учени, нейните постдокторски специализации, както и ръководените от нея международни и национални проекти. Тя също е член и на няколко национални и международни научни организации в областта на нейния научен интерес като Българското и Европейско Пептидно Дружество. Като председател на Българското Пептидно Дружество и национален представител в Европейското Пептидно Дружество мога с увереност да твърдя, че доц. Цекова винаги участва в научните и социални форуми организирани от двете сдружения и представяните от нея научни разработки са на изключително високо научно ниво и предизвикват интерес както в национален, така и в международен мащаб.

1.8. Заключение

А) Оценката за дейността на кандидата е ПОЛОЖИТЕЛНА	Оценката се поставя при общ точков актив от най-малко 50 точки	X
--	--	----------

Б) Оценката за дейността на кандидата е ОТРИЦАТЕЛНА	Оценката се поставя при общ точков актив под 50 точки	
		със знака "X" се отбелязва един от посочените отговори

Попълва се при желание на члена на журито

Бих желал кандидатката за заемане на академичната длъжност „професор“ да даде някои бъдещи направления, в които смята да развива своята научна дейност, свързани с областта или близки до нея области на висше образование, по която е обявен конкурса.

11.12.2024 г.	Изготвил становището:	
дата		подпис